

ადამიანის უფლებათა სამთავრობო სამოქმედო გეგმის მონიტორინგი

ამოცანა 3.2.1

ამოცანა 3.2.1. იძულების ღონისძიებების გამოყენების საგამონაკლისო ხასიათისა და პროპორციულობის პრინციპის დაცვის უზრუნველყოფა

ამოცანის შესრულების პროგრესი: 35%

ინდიკატორი: შიდაუწყებრივი მონიტორინგის პერიოდული ანგარიშები;

დამოუკიდებელი (სახალხო დამცველის ჩათვლით) მონიტორინგის ანგარიშების მიხედვით იძულებითი ღონისძიებების გამოყენებას აქვს საგამონაკლისო ხასიათი და პროპორციულობის პრინციპი დაცულია;

გადამზადებული პოლიციელების მზარდი პროცენტული რაოდენობა

შეფასება:

ძალის გადამეტების პრევენციისთვის სამოქმედო გეგმის მიხედვით გათვალისწინებულია სამხრე ვიდეოკამერების შესაბამისი გამოყენების, ასევე, პოლიციელთა ცნობიერებისა და პროფესიული მომზადების უზრუნველყოფა. საანგარიშო პერიოდში გარკვეული ღონისძიებები ორივე მიმართულებით განხორციელდა, თუმცა სამხრე ვიდეოკამერების გამოყენება მოქალაქესთან ურთიერთობისას კვლავ პოლიციელის ნებაზე დამოკიდებული, რაც დასახული ამოცანის მიღწევას არ უზრუნველყოფს. რაც შეეხება გადამზადებულ პოლიციელთა რაოდენობას, იგი ამ ეტაპზე სრულად ვერ უზრუნველყოფს სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული ამოცანის შესრულებას.

2019 წელს განსაკუთრებით მწვავედ დადგა პოლიციელთა მიერ იძულების ღონისძიებების (ფიზიკური ძალა, სპეციალური საშუალებები) გამოყენების პრობლემა. მრავალრიცხოვანი საპროტესტო აქციების ფონზე, შინაგან საქმეთა სამინისტრომ იძულების ღონისძიებები არაერთხელ და განსაკუთრებული ინტენსივობით გამოიყენა. პრობლემის მასშტაბსა და რეალურობაზე მიანიშნებს შსს-ს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის დეპარტამენტის პასუხი ჩვენს კითხვაზე - გვაცნობეთ, რამდენჯერ და რა სახის იძულებითი ღონისძიება იქნა გამოყენებული საანგარიშო პერიოდში, რამდენი მათგანის გამოყენებაზე შემოვიდა საჩივარი და რა რეაგირება მოყვა თითოეულს. უწყებამ არ გადმოგვცა აღნიშნული მონაცემები შემდეგი მოტივით: „დაზუსტებას საჭიროებს, კონკრეტულად რა ტიპის იძულების ღონისძიებაზე საუბარი.“^[1]

2019 წლის 20-21 ივნისის მოვლენები, რომლებიც ერთი წლის თავზე კვლავ არასრულყოფილად არის გამოძიებული, ასევე, სახალხო დამცველის 2019 წლის ანგარიშში მოყვანილი ფაქტები პოლიციის მხრიდან ძალის გადამეტების შემთხვევებზე, ნათლად მოწმობს, რომ ამ ეტაპზე, იძულების ღონისძიებების გამოყენებისას პროპორციულობის პრინციპის დაცვა კვლავ სერიოზულ პრობლემად რჩება.

^[1] 2020 წლის 01 მაისის MIA 6 20 00965423 წერილი;

აქტივობა 3.2.1.1. სამხრე ვიდეოკამერის გამოყენების წესის შემუშავება და დანერგვა

პასუხისმგებელი უწყება:

- შინაგან საქმეთა სამინისტრო

ინდიკატორი:

შიდაუწყებრივი მონიტორინგის პერიოდული ანგარიშები;

დამოუკიდებელი (სახალხო დამცველის ჩათვლით) მონიტორინგის ანგარიშების მიხედვით იძულებითი ღონისძიებების გამოყენებას აქვს საგამონაკლისო ხასიათი და პროპორციულობის პრინციპი დაცულია;

გადამზადებული პოლიციელების მზარდი პროცენტული რაოდენობა

სტატუსი: ნახევარზე ნაკლები
შესრულებულია

აქტივობის შესრულების პროგრესი: 50%

დაწყების თარიღი: 2018-01-01

ბოლო ვადა: 2020-12-31

შეფასება

2013 წლის 5 ივლისის ცვლილებით^[1], „საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის სამსახურის მიერ პატრულირების განხორციელების წესების შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2005 წლის 15 დეკემბრის №1310 ბრძანების მე-12 მუხლის პირველ პუნქტს დაემატა „ზ“ ქვეპუნქტი, რომლითაც პატრულ-პოლიციელის აღჭურვილობას დაემატა სამხრე ვიდეოკამერა. იმავე ცვლილებით, პატრულ-პოლიციელს უფლება აქვს, „საზოგადოებრივი წესრიგის, სამართალდარღვევაზე რეაგირების, მოქალაქისა და პოლიციელის უფლებების დაცვის, საქმის ყოველმხრივი, სრული და ობიექტური გამოკვლევის მიზნით, ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით განახორციელოს ვიდეო-აუდიო ჩაწერა [...]“^[2] -

როგორც სახალხო დამცველის 2018 წლის ანგარიშშიც ნათქვამია, „სახალხო დამცველი წლებია, რეკომენდაციით მიმართავს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტით განისაზღვროს პოლიციელთა მოქალაქეებთან ურთიერთობის ვიდეოგადაღების ვალდებულება, გადაღებული ვიდეომასალის შენახვის წესი და ვადები.“ ვინაიდან „პოლიციელთა სამხრე ვიდეოკამერებით აღჭურვა და მოქალაქეებთან პოლიციის ურთიერთობისას ვიდეოჩაწერების წარმოება არასათანადო მოპყრობისაგან დაცვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი გარანტიაა.“^[3] -

2018 წლის 26 დეკემბერს შსს მინისტრის N1310 ბრძანებაში შესული ცვლილებებით დამტკიცდა სამხრე ვიდეოკამერით მოპოვებული მონაცემების შენახვისა და დამუშავების წესი. შსს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის დეპარტამენტის ინფორმაციით: „სამინისტროს ადმინისტრაციის პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ზედამხედველობის განყოფილების ინიცირებით „პოლიციის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, საზოგადოებრივი უსაფრთხოების დასაცავად ფორმის ტანსაცმელზე განთავსებული ვიდეოკამერის საშუალებით განხორციელებული ჩაწერების შენახვისა და გამოყენების პროცედურების დამტკიცების თაობაზე შემუშავდა „საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის სამსახურის მიერ პატრულირების განხორციელების წესების შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2005 წლის 15 დეკემბრის №1310 ბრძანების ცვლილების პროექტი, რომელიც დამტკიცდა საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2018 წლის 26

დეკემბრის №139 ბრძანებით. ბრძანებით განისაზღვრა, რომ პატრულ-ინსპექტორის მიერ ფორმის ტანსაცმელზე დამაგრებული სამხრე ვიდეოკამერის მეშვეობით მოპოვებული მონაცემები ინახება სპეციალურ სერვერზე. სპეციალურ სერვერზე ინფორმაციის განთავსება ხდება სამხრე ვიდეოკამერაზე პასუხისმგებელი პატრულ-ინსპექტორის მიერ. აღნიშნული მონაცემები ინახება 30 დღის ვადით. სამხრე ვიდეოკამერების მეშვეობით მოპოვებული მონაცემების დამუშავება ხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.”

მსგავსად წინა წლებისა, 2019 წელსაც, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, მოქალაქეებთან ურთიერთობისას პოლიციელთა მიერ სამხრე კამერების გამოყენების წესის შემუშავებისა და დახვეწის შესახებ საქართველოს სახალხო დამცველის რეკომენდაციები არ შეუსრულებია. სახალხო დამცველის 2019 წლის ყოველწლიური საპარლამენტო ანგარიშის თანახმად:

„წინა წლების მსგავსად, კვლავ პრობლემურია პოლიციელების მიერ სამხრე კამერების გამოყენების პრაქტიკა. მოქმედი კანონმდებლობით, პატრულინსპექტორი ვალდებულია ფორმის ტანსაცმელზე დამაგრებული სამხრე ვიდეოკამერის მეშვეობით მოპოვებული მონაცემები სპეციალურ სერვერზე განათავსოს, სადაც ეს მონაცემები 30 დღის ვადით შეინახება. რაც შეეხება პატრულ-პოლიციელის მოქალაქეებთან ურთიერთობის ვიდეო და აუდიოჩანაწერის ვალდებულებას, იგი პატრულ-პოლიციელის დისკრეციამზეა დამოკიდებული. აღსანიშნავია, რომ პატრულ-პოლიციელების გარდა, სამსახურებრივი ფუნქციებიდან გამომდინარე, მოქალაქეებთან შემხებლობა აქვთ ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტისა და ტერიტორიული ორგანოების თანამშრომლებსაც. თუმცა მოქალაქეებთან ურთიერთობისას მათ ვიდეოგადაღების ვალდებულება არ გააჩნიათ. აღნიშნული პოლიციელის შეხედულებაზეა დამოკიდებული. გადაღებული ვიდეომასალის შენახვის წესი და ვადები არც ამ შემთხვევაშია განსაზღვრული. ამგვარი საკანონმდებლო მოწესრიგების პირობებში, პრაქტიკაში სამხრე კამერები თითქმის არ გამოიყენება. გამოყენების შემთხვევაშიც, იკვეთება ერთეული შემთხვევები, როდესაც სამხრე კამერებით გადაღებული პოლიციელთა მოქალაქეებთან ურთიერთობის ამსახველი მცირე მონაკვეთიანი ჩანაწერები (რომელიც ერთიანობაში არ აჩვენებს სურათს და მხოლოდ პოლიციის თანამშრომელთა სასარგებლოდ მეტყველებს) ერთვის საქმეს, როგორც მტკიცებულება.^[4] ასევე, პოლიციელთა ინფორმაციით, დაბრკოლებას წარმოადგენს სამხრე კამერების ტექნიკური გამართულობაც.^[5] შესაბამისად, მნიშვნელოვანია გაუმართავი სამხრე კამერების ეტაპობრივად ჩანაცვლება ახალი გაუმჯობესებული პარამეტრების მქონე კამერებით.“^[6]

26 დეკემბრის ცვლილებებმა სამხრე ვიდეოკამერების გამოყენების მხოლოდ ერთი (უდავოდ მნიშვნელოვანი) ასპექტი მოაგვარა, რომელსაც ვიდეოგადაღების შედეგად მოპოვებული მონაცემების სათანადოდ შენახვა და გამოყენება წარმოადგენს, თუმცა კვლავ ღიად რჩება საკითხი, რა კრიტერიუმებით უნდა იხელმძღვანელოს პატრულ-პოლიციელმა და რა შემთხვევებში უნდა აწარმოოს ვიდეოგადაღება სამხრე ვიდეოკამერით. ამ მხრივ უმჯობესი იქნებოდა, უწყებას სრულად გაეზიარებინა სახალხო დამცველის რეკომენდაცია და მოქალაქესთან ურთიერთობისას სავალდებულოდ განესაზღვრა ვიდეოგადაღების წარმოება. აღნიშნული ცვლილება მნიშვნელოვანი იქნება როგორც არასათანადო მოპყრობის ფაქტების გამოვლენისა და დოკუმენტირების, ისე პოლიციელთა არაკეთილსინდისიერი ბრალდებებისგან დაცვის საკითხებში.

^[1] საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2013 წლის 5 ივლისის ბრძანება No509 „საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის სამსახურის მიერ პატრულირების განხორციელების წესების შესახებ“ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2005 წლის 15 დეკემბრის N1310 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე“;

^[2] საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2005 წლის 15 დეკემბრის №1310 ბრძანების “საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის სამსახურის მიერ პატრულირების განხორციელების წესების შესახებ” ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე” მე-14 მუხლის პირველი პუნქტის “ე” ქვეპუნქტი;

^[3] საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიში საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ, 2018 წელი, გვ. 24

^[4] სპეციალურ პრევენციულ ჯგუფთან საუბრისას 38 დაკავებულიდან, მხოლოდ 2 დაკავებულმა მიუთითა დაკავებისას სამხრე კამერის გამოყენებაზე.

^[5] რეგიონებში მოღვაწე ადვოკატებთან გასაუბრების შედეგები. ონლაინ გამოკითხული ადვოკატების 65,4 % აცხადებს, რომ იმ შემთხვევაში, თუ იარსებებდა სამხრე კამერების ჩანაწერები, როგორც მტკიცებულება, საქმეზე დიდ გავლენას მოახდენდა

^[6] სპეციალური პრევენციული ჯგუფის მიერ რეგიონებში ჩატარებული მონიტორინგისას, პოლიციის სამმართველოების და დეპარტამენტების თანამშრომლები აღნიშნავენ, რომ მათ დაბალი გამძლეობისა და გაუმართავი სამხრე კამერები გადაეცათ, რაც თავადაც უქმნით დაბრკოლებებს.

^[7] საქართველოს სახალხო დამცველის 2019 წლის ანგარიში, გვ. 92

აქტივობა 3.2.1.2. პოლიციელთა განგრძობადი განათლება ადამიანის უფლებებზე და იძულებითი ღონისძიებების სტანდარტებთან და გამოყენების ტექნიკასთან დაკავშირებით

პასუხისმგებელი უწყება:

- შინაგან საქმეთა სამინისტრო

ინდიკატორი:

შიდაუწყებრივი მონიტორინგის პერიოდული ანგარიშები; დამოუკიდებელი (სახალხო დამცველის ჩათვლით) მონიტორინგის ანგარიშების მიხედვით იძულებითი ღონისძიებების გამოყენებას აქვს საგამონაკლისო ხასიათი და პროპორციულობის პრინციპი დაცულია;

გადამზადებული პოლიციელების მზარდი პროცენტული რაოდენობა

სტატუსი: ნახევარზე ნაკლები შესრულებულია

აქტივობის შესრულების პროგრესი: 20%

დაწყების თარიღი: 2018-01-01

ბოლო ვადა: 2020-12-31

შეფასება

შსს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის დეპარტამენტის ინფორმაციით:

„სსიპ - საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემია (შემდგომში - აკადემია) მუდმივად ახორციელებს შსს თანამშრომლების ცნობიერების ამაღლების პოლიტიკას ადამიანის უფლებების სწავლების კუთხით. ზემოაღნიშნული საგანი მოიცავს ისეთ საკითხებს, როგორცაა:

- სიცოცხლის უფლება;
- წამების აკრძალვა;
- თავისუფლებისა და ხელშეუხებლობის უფლება;
- სამართლიანი სასამართლოს უფლება;
- პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება;
- აზრის, სინდისის, რელიგიისა და რწმენის თავისუფლება;
- სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლება;
- დისკრიმინაციის დაუშვებლობა;
- შეკრებებისა და მანიფესტაციების თავისუფლება;
- თავისუფალი მიმოსვლის უფლება;
- საკუთრების უფლება.

აკადემიაში ძალის გამოყენების მეთოდები პროფესიული მომზადებისა და გადამზადების პროგრამებში/კურსებში იფარება რამდენიმე საგნის ფარგლებში, მათ შორის, თეორიული ნაწილი იფარება ადამიანის უფლებების, პოლიციის შესახებ კანონისა და ტაქტიკური მომზადების სწავლებისას, ხოლო პრაქტიკული ნაწილი ტაქტიკური მომზადებისა და ფიზიკური იძულების სპეციალური ილეთების საგნის სწავლებისას.

2018 წლის 1 იანვრიდან 2019 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით ზემოხსენებული თემატიკით მომზადდა/გადამზადდა:

1. პატრულ-ინსპექტორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2018 წელს 5 ჯგუფი, 63 მსმენელი, ხოლო 2019 წელს - 50 მსმენელი;
2. სასაზღვრო პოლიციის სახმელეთო საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის მესაზღვრეთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2018 წელს 6 ჯგუფი, 90 მსმენელი, ხოლო 2019 წელს - 88 მსმენელი
3. საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის ტურისტული უსაფრთხოების ქვეით პატრულთა საბაზისო მომზადების სპეციალური საგანმანათლებლო პროგრამა - 2018 წელს 7 ჯგუფი, 123 მსმენელი;
4. უბნის-ინსპექტორთა სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2018 წელს 5 ჯგუფი, 65 მსმენელი, ხოლო 2019 წელს - 32 მსმენელი;
5. მესაზღვრე-კონტროლიორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2018 წელს 4 ჯგუფი, 73 მსმენელი, ხოლო 2019 წელს - 30 მსმენელი;
6. დეტექტივ-გამომძიებლის სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2018 წელს 4 ჯგუფი, 75 მსმენელი;
7. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კრიმინალური პოლიციის ტერიტორიული ორგანოების მართლწესრიგის ოფიცერთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2019 წელს 62 მსმენელი;
8. პოლიციელთა საბაზისო მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2019 წელს 256 მსმენელი;
9. გამომძიებელთა საბაზისო მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2019 წელს 19 მსმენელი;
10. პატრულ-ინსპექტორის პოზიციის დასაკავებელი შინაგან საქმეთა სამინისტროს მოსამსახურეთა სპეციალური გადამზადების კურსი - 138 მსმენელი;
11. გამომძიებელთა კვალიფიკაციის ამაღლების კურსი - 2019 წელს 108 მსმენელი;
12. წვევამდელთა და პოლიციის უმცროს ლეიტენანტთა სპეციალური წოდების მისანიჭებელი სპეციალური მომზადების პროგრამა - 313 მსმენელი;
13. პოლიციაში სამუშაოდ მისაღები და სამუშაოზე მიღებული წვევამდელების სპეციალური

მომზადებისა და პოლიციის უმცროსი ლეიტენანტის სპეციალური წოდების მისანიჭებელი სპეციალური მომზადების პროგრამა - 2018 წელს 10 ჯგუფი, 176 მსმენელი;

14. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კრიმინალური პოლიციის ტერიტორიული ორგანოების მართლწესრიგის ოფიცრის გადამზადების კურსი - 2018 წელს 4 ჯგუფი, 66 მსმენელი;
15. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტში და ტერიტორიულ ორგანოებში თანამდებობრივი დაწინაურების სპეციალური გადამზადების კურსი - 2018 წელს 3 ჯგუფი, 55 მსმენელი;
16. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის მოსამსახურეთა თანამდებობრივი დაწინაურების სპეციალური გადამზადების კურსის სასწავლო პროგრამა - 2018 წელს 4 ჯგუფი, 68 მსმენელი;
17. სსიპ დაცვის პოლიციის მოსამსახურეთა ცეცხლსასროლი იარაღისა და სპეციალური საშუალებების გამოყენების სპეციალური მომზადების კურსი - 2018 წელს 12 ჯგუფი, 222 მსმენელი, 2019 წელს - 276 მსმენელი;
18. ადამიანის უფლებები და ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია მოზარდებში - 2018 წელს 1 ჯგუფი, 20 მსმენელი;
19. ტრენერთა ტრენინგი 112-ის ინციდენტების სამართლებრივ შეფასებაში - 2018 წელს 1 ჯგუფი, 6 მსმენელი;
20. შსს მიგრაციის დეპარტამენტის თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ასამაღლებელი ტრენინგი - 2018 წელს 1 ჯგუფი, 11 მსმენელი;
21. ცეცხლსასროლი იარაღისა და სპეციალური საშუალებების გამოყენების სპეციალური მომზადების კურსი (ნახევრად ელექტრონული სწავლების მეთოდი) - 2018 წელს 12 ჯგუფი, 201 მსმენელი, 2019 წელს - 57 მსმენელი.
22. დროებითი მოთავსების იზოლატორების თანამშრომელთა მომზადება-გადამზადების სასწავლო კურსი - 2018 წელს 8 ჯგუფი, 119 მსმენელი, 2019 წელს - 46 მსმენელი”

მიუხედავად პოლიციის თანამშრომლების პროფესიული გადამზადების თვალსაზრისით გაწეული ძალისხმევისა, პოლიციელების მხრიდან ძალის გადამეტება და არასათანადო მოპყრობა კვლავ პრობლემად რჩება. საქართველოს სახალხო დამცველის 2019 წლის ანგარიშის თანახმად, „სპეციალური პრევენციული ჯგუფის მიერ დამუშავებული მონაცემები და დაკავებული პირების გამოკითხვის შედეგები ცხადყოფს, რომ პოლიციის მიერ დაკავებისას ძალის გადამეტება, დაკავების შემდეგ ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ძალადობა, ასევე, სხეულის დაზიანებების და ძალის გამოყენების არასრულყოფილი დოკუმენტირება, კვლავ გამოწვევად რჩება. გარდა ამისა, საყურადღებოა შინაგან საქმეთა სამინისტროს თანამშრომლების მიერ დაკავებული პირების მიმართ 2019 წელს ჩადენილი სავარაუდო წამებისა და სხვა სასტიკი არაადამიანური და დამამცირებელი მოპყრობის თაობაზე სახალხო დამცველის აპარატის წარმოებაში არსებული საქმეები, განსაკუთრებით, არასრულწლოვნების საქმეები.“^[1]

იძულების ღონისძიებების მართლზომიერი გამოყენების თვალსაზრისით განსაკუთრებით საგულისხმოა 2019 წლის 20-21 ივნისის მოვლენები:

2019 წლის 20 ივნისს, თბილისში, პარლამენტის წინ, დიდი საპროტესტო აქცია გაიმართა. მოქალაქეები აპროტესტებდნენ რუსეთის ფედერაციის დუმის წევრის, სერგეი გავრილოვის ვიზიტს საქართველოს პარლამენტში, კერძოდ კი იმ ფაქტს, რომ გავრილოვმა საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარის ადგილი დაიკავა და სხდომა რუსულად გახსნა. იმავე დღეს, გვიან ღამით, სამართალდამცავებმა ცრემლსადენი გაზისა და რეზინის ტყვიების გამოყენებით დაარბიეს საპროტესტო აქცია.

აქციის ძალადობრივ დაშლას მნიშვნელოვნად მძიმე შედეგები მოყვა. ოფიციალური მონაცემებით, 20-21 ივნისს 275 დაზარალებული ჰყავს, რომლებმაც სხვადასხვა სიმძიმის ჯანმრთელობის დაზიანება მიიღეს, მათ შორის არიან: 187 სამოქალაქო პირი, 15 ჟურნალისტი,^[2] შინაგან საქმეთა სამინისტროს 73 თანამშრომელი. მიყენებული დაზიანებების

გამო ქირურგიული ჩარევა დასჭირდა 28 პირს, მათ შორის, ოფთალმოლოგიური ოპერაცია ჩატარდა 8-ს, ხოლო ნეიროქირურგიული – 4 პირს. დადასტურებულია, რომ ტრავმის შედეგად 2-მა სამოქალაქო პირმა ცალი თვალი დაკარგა.^[3] სპეციალურ ანგარიშში სახალხო დამცველი ყურადღებას ამახვილებს არაერთ საქმეზე, სადაც სამართალდამცავთა მხრიდან არასათანადო მოპყრობის ფაქტები იკვეთებოდა. კერძოდ, „სახალხო დამცველის რწმუნებულებმა მოინახულეს აქციაზე ადმინისტრაციული წესით დაკავებული 116 პირი, რომელთაგან 7 პირის მიმართ სავარაუდოდ განხორციელებული არასათანადო მოპყრობის ფაქტზე აპარატმა მიმართა პროკურატურას რეაგირების მიზნით.“^[4]

ზემოთ აღნიშნული შედეგების მიუხედავად, დღემდე გამოძიება მნიშვნელოვანი ხარვეზებით მიმდინარეობს. სახალხო დამცველი 2020 წლის სპეციალურ ანგარიშში აცხადებს, რომ 20-21 ივნისის მოვლენებთან დაკავშირებით პროკურატურაში მიმდინარე გამოძიება, მრავალი საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების მიუხედავად, კვლავ შორსაა საქმეზე სრული სურათის შექმნისაგან. 3 ეპიზოდის ცალკე გამოყოფის, 3 პირის ბრალდებულად ცნობისა და 8 პირის დაზარალებულად ცნობის მიუხედავად, ამ ეტაპზე გამოძიება კვლავ პოლიციის რიგით თანამშრომლებზე ფოკუსირდება და არ არის მიმართული პოლიციის ხელმძღვანელთა სავარაუდო დანაშაულებრივი ქმედებების გამოვლენისაკენ.^[5] საქართველოს ჟურნალისტური ეთიკის ქართვის 2020 წლის 20 ივნისის განცხადებაში კი ნათქვამია, რომ „დღემდე, აქციაზე დაშავებულ მედიის წარმომადგენლებს არ მინიჭებიათ დაზარალებულის სტატუსი და საქმე დღემდე გამოუძიებელია. ამის გამო, სამმა ჟურნალისტმა სტრასბურგის ადამიანის უფლებათა სასამართლოს მიმართა, რომელთა საქმეები უკვე წარმოებაშია მიღებული.“^[6]

---

^[1] საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიშში საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ, 2019 წელი, გვ. 87

^[2] 2019 წლის 21 ივნისის ჟურნალისტების მიმართვაში საქართველოს მთავრობას, შს მინისტრს და დიპლომატიურ კორპუსს 39 დაშავებული ჟურნალისტია მითითებული, ხელმისაწვდომია <https://www.qartia.ge/ka/siakhleebi/article/73244>

^[3] <https://www.amerikiskhma.com/a/mako-gomuri-and-others-case/5189883.html>

^[4] საქართველოს სახალხო დამცველის სპეციალური ანგარიში „20-21 ივნისის მოვლენების გამოძიების შუალედური ანგარიში“, 2020, გვ.3.

^[5] საქართველოს სახალხო დამცველის სპეციალური ანგარიში „20-21 ივნისის მოვლენების გამოძიების შუალედური ანგარიში“, 2020, გვ.39.

^[6] <https://www.qartia.ge/ka/siakhleebi/article/83176>